

अनुशासन

DISCIPLINE

IMPORTANCE
OF
DISCIPLINE
IN STUDENT'S
LIFE



Class: Five

परिचय Introduction

एउटा ब्यक्तिले आफ्नो समाज तथा राष्ट्रमा रहेका नियम, कानूनको पालना गर्नु, के ठिक र के बेठिक हो भन्ने कुरा छुट्याउनु अनुशासन भित्र पर्दछ । मानिसले जब आफूले गर्न हुने र नहुने कुरा छुट्याएर सोहि अनुसारको काम गर्न सक्दछ तब उ अनुशासित छ भन्ने कुरा थाहा हुन्छ । मानिस सबैभन्दा सर्वश्रेष्ठ प्राणी भएकाले सबैभन्दा अनुशासित प्राणी पनि हो । अतः आफूले आफैलाई शासन गर्ने प्रक्रियालाई अनुशासन भनिन्छ ।



अनुशासनको फाइदा तथा महत्व



मेलमिलाप



शान्ति



संयम



धैर्य



समानुभुति

मेलमिलाप

अनुशासित न्यक्तिले समाजमा
मेलमिलाप कायम गर्न सक्दछ । जुन
न्यक्ति अनुशासित छ उसले घर,
परिवार, साथिभाइ, विद्यालय तथा
समाजमा समेत अनुशासन सिकाउँदछ ।
त्यसैले अनुशासनको एउटा महत्वपूर्ण
फाइदा भनेको मेलमिलाप हो । हामीले
जीवनमा सबैजनासँग मेलमिलाप
कायम गर्नुपर्दछ । यसका लागि
आत्मअनुशासन आवश्यक पर्दछ ।



शान्ति

शान्ति भनेको हिंसा रहित अवस्था हो । अथवा कसैले कसैको हत्या तथा काटमार नगर्नु शान्ति हो । अनुशासनले समाजमा शान्ति स्थापना गर्दछ । अनुशासित न्यक्ति आफू पनि शान्त रहन्छ र आफ्नो परिवार, साथीभाइ, समाज तथा समुदायलाई पनि शान्त बनाउँदछ । त्यसैले अनुशासनको एउटा महत्वपूर्ण फाइदा भनेको शान्ति हो । शान्ति स्थापना गर्नु पहिले आफू अनुशासित बन्न जरूरी पर्दछ ।



संयम

संयम भनेको सचेत रहने अवस्था हो । हामीले बोल्दा, हिँड्दा, खादा, काम गर्दा, लेख्दा, पढ्दा आदि अवस्थामा कसरी कसरी गर्न सकिन्छ भनेर जानकारी लिनु पर्दछ । हामीले कहिलेकाहीँ काम गर्दा गर्दै बिग्रन पनि सक्छ । त्यसैले हामी केहि पनि गल्ति नहोस् भन्ने उद्देश्यले काम गर्नु अगाडी नै सचेत भएर काम गर्ने गर्छौँ । अतः काम गर्नु पूर्व सचेत रहने तरिकालाई संयमता भनिन्छ । यसका लागि आत्मअनुशासन जरूरी पर्दछ ।



धैर्य

धैर्य भन्ने बित्तिकै सहनशीलता र विचारणीय हुनु हो । मानिसका जीवनमा विभिन्न दुःख, पिडा, हर्ष, उल्लास आदि आउन सक्दछन् । त्यस्तो बेलामा पनि शान्त भएर बस्न सक्नु धैर्यता हो । आफूले बोल्नुपर्ने ठाउँमा पनि कुरा बुझेर मात्र बोल्ने गर्नु पर्दछ । यसो गरेमा सबैको प्यारो बन्न सकिन्छ । अतः धैर्य भनेको सबै कुराहरूलाई सहन सक्ने क्षमता हो । यसका लागि अनुशासित हुन जरूरी पर्दछ ।



समानुभुति

समानुभुति **समान** र **अनुभुति** मिलेर बनेको छ । अर्थात् पिडितलाई जति पिडा परेको छ, त्यति नै पिडाको अनुभुति आफूलाई पनि पर्नु समानुभुति हो । यो सवैश्रेष्ठ प्राणी मानवमा हुनुपर्ने सबैभन्दा मुख्य गुण हो । हामी अरूको विचार, चाहना, भावना आदि बुझ्ने प्रयास गर्दछौं । यो नै समानुभुति हो । **अतः अरूका भावना बुझ्नु र उनिहरूले जस्तै अनुभुति गर्नु समानुभुति हो ।**



Thank you

Brpmailo

brpmailobaburam@gmail.com

www.baburamphuyal.com.np

